

УДК 378.147.091.33-027.22:629-047.22
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2021-97-6>

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ТРАНСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ

Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва
*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*
dekdsn@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8603-6842

Майстренко Наталія Миколаївна,
аспірантка кафедри професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва
*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*
nataliyamaystrenko1983@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9883-6249

У статті розглянуто шляхи формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю. У контексті цієї проблеми на основі аналізу психолого-педагогічної літератури узагальнені підходи до проблематики обґрунтування структурних компонентів педагога професійного навчання.

Метою статті є обґрунтування шляхів підвищення ефективності формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю. Відповідно до поставленої мети дослідження авторами проведено анкетування педагогічних, науково-педагогічних працівників, які здійснюють підготовку майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю. Дослідження засвідчують, що респонденти для активізації освітньої діяльності, підвищення мотивації навчання не приділяють необхідної уваги впровадженню нетрадиційних лекцій, що побудовані на засадах ігрової діяльності (бінарної лекції, лекції-провокації, лекції-пресконференції, лекції-візуалізації).

Проаналізовано різні авторські погляди, особистий досвід дозволяють стверджувати, що методика формування технічних здібностей студентів у процесі вивчення фахових дисциплін має проєктуватися в освітньому процесі шляхом залучення до розв'язання різного типу навчально-виробничих завдань, спрямованих на розвиток логічних прийомів мислення, формування здатностей до прийняття нестандартних рішень тощо. Серед яких виокремлено: впровадження в освітній процес інноваційних технологій (інформаційних, інтерактивних, проєктних); планомірне використання нетрадиційних організаційних форм; залучення здобувачів освіти до інтерактивної діяльності з метою набуття досвіду розв'язання професійних завдань, включення майбутніх майстрів виробничого навчання до виконання проєктів за тематикою, що відображає інновації транспортної галузі.

Доведено, що використання у процес формування професійної компетентності інноваційних технологій майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю сприятиме засвоєнню вмінь і навичок інформаційної і комунікативної взаємодії, збільшенню обсягу навчального матеріалу для творчого опанування й використання в подальшій діяльності.

Ключові слова: компетентність, майстер виробничого навчання транспортного профілю, інноваційні технології, професійні завдання.

WAYS TO BUILD THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE VOCATIONAL MASTERS OF THE TRANSPORT PROFILE

Ihnatenko Hanna Volodymyrivna,
PhD in Pedagogy,
Assistant Professor at the Department of Vocational Education and
Agricultural Production Technologies

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
dekdsn@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8603-6842

Maistrenko Nataliia Mykolaivna,
Postgraduate Student of Vocational Education and Technology of Agricultural
Production

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
nataliyamaystrenko1983@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9883-6249

The article considers the ways of professional competence formation of future vocational training foremen of transport profile. In the context of this problem on the basis of the analysis of psychological and pedagogical literature the approaches to a problem of a substantiation of structural components of the teacher of vocational training are generalized.

The purpose of the article is to substantiate the ways of the effectiveness increase of the professional competence formation of future vocational training foremen of transport profile. In accordance with the purpose of the study, the authors performed a questioning of pedagogical, scientific and pedagogical workers who train future vocational training foremen of transport profile. The research shows that respondents do not pay the necessary attention to the implementation for educational activity activation and the motivation of non-traditional lectures study increase, which are built on the principles of play activities (binary lectures, lectures-provocations, lectures-press conferences, lectures-visualizations).

Various author's views are analyzed, personal experience allows to state that the technique of formation of technical abilities of students in the course of studying of professional disciplines should be projected in educational process by involvement in various types of educational and production tasks solving aimed at the development of logical thinking, the formation of abilities to make non-standard decisions, etc. Among them are: the introduction of innovative technologies (information, interactive, design) into the educational process; systematic use of non-traditional organizational forms; involvement of students in interactive activities in order to gain experience in professional tasks solving, the inclusion of future vocational training foremen in the implementation of projects on topics that reflect the innovations of the transport industry.

It is proved that the use of innovative technologies of future masters of industrial training of transport in the process of formation of professional competence will promote the acquisition of skills and abilities of information and communicative interaction, increase the amount of educational material for creative mastery and use in further activities.

Key words: *competence, master of vocational training of transport profile, innovative technologies, professional tasks.*

Вступ

Проектування освітнього процесу у закладах П(ПТ)О відбувається у відповідності до завдань, які поставлені суспільством.

Одним з головних чинників успіху для розвитку інформаційного суспільства є якісна освіта, а викладач, педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін. У сучасному житті найбільш масовою професією є педагогічні працівники, які перебувають під особливим контролем у Міністерства освіти України (Концепція розвитку педагогічної освіти, 2018).

Нині все більшої актуальності набуває проблематика підготовки майбутнього

майстра виробничого навчання не тільки до виконання ролі наставника, а й формування його готовності бути тьютором, коучем, модератором, фасилітатором.

Особливістю формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання є реалізація інтеграційного підходу з урахуванням як вимог до психолого-педагогічної підготовки, так і сучасного стану розвитку конкретної галузі виробництва, зокрема однієї з найважливіших галузей народного господарства – транспортної.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Низка науковців у своїх дослідженнях відокремлюють різноманітні аспекти

підготовки майстрів виробничого навчання для професійної діяльності у закладах П(ПТ)О. Зокрема, О. Юртаєва вказує на важливість розвитку професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання будівельного профілю у системі післядипломної педагогічної освіти (Юртаєва, 2011: 18–22). Теоретичні, практичні і методичні засади розвитку педагогічних умінь майстрів виробничого навчання ПТНЗ у цій же ланці освіти розкрив В. Ковальчук (Ковальчук, 2014). Н. Самойленко зосередила дослідження на умовах розвитку методичної компетентності майстрів виробничого навчання ПТНЗ (Самойленко, 2012).

Для дослідження формування професійної компетентності дуже актуальними є напрацювання щодо особливостей розвитку практичного мислення майстрів виробничого навчання (Ягупова, 2009); проектування професійного саморозвитку майбутніх майстрів виробничого навчання (Коберник, 2001); формування професійної етики майстрів виробничого навчання в професійно-технічних навчальних закладах (Кривошеєва, 2007).

Актуальними є дослідження професійної підготовки фахівців різного профілю: І. Бендери – фахівців із механізації сільського господарства (Бендера, 2009); І. Каньковського – інженерів-педагогів автотранспортного профілю (Каньковський, 2014); В. Мозгового – фахівців аграрного профілю (Мозговий, 2010); З. Торяниці – майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О аграрного профілю (Туряниця, 2017).

Але нині проявляється протиріччя між рівнем підготовки майстрів виробничого навчання і вимогами сьогодення до їхньої професійної компетентності. Зокрема, бракує досліджень особливостей формування професійної компетентності майстрів виробничого навчання транспортного профілю. Зазначимо, що саме цю галузь національними програмами визнано пріоритетною з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу і впливом на розвиток інших галузей виробництва.

Вважаємо обґрунтованим твердження, що однією із ключових проблем в умовах перезавантаження системи П(ПТ)О є питання оновлення підходів до формування професійної компетентності майстрів виробничого навчання транспортного профілю. Науковці зазначають, що це складник модернізації галузі професійної освіти, її інтеграції в європейський і світовий освітній простір.

2. Методологія та методи

Для досягнення мети дослідження було застосовано комплекс взаємодоповню-

вальних методів: теоретичних, практичних та методичних, що дали змогу виявити зміст формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю, окреслити педагогічні умови процесу; емпіричних (інтерв'ювання, спостереження за освітнім процесом), що дали визначення доцільності застосування інтерактивних технологій у процесі підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю.

Метою статті є обґрунтування шляхів підвищення ефективності формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю.

3. Результати та дискусії

Підготовка майстрів виробничого навчання в умовах фахової передвищої та вищої освіти здійснюється на засадах компетентнісного підходу, спрямованого на набуття основних груп компетентностей.

У чинному Законі України «Про вищу освіту» компетентність подано як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей (Закон України «Про вищу освіту», 2018).

Затверджений Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня для здобувачів освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта» за спеціалізаціями. Зауважимо, що згідно зі Стандартом не менше 50% годин в освітньому процесі має бути спроектовано на здобуття загальних та спеціальних компетентностей.

Розгляд професійної компетентності майстра виробничого навчання як динамічного поняття, в основі якого покладено як професійно-теоретичну, так і професійно-практичну підготовку, а також формування особистісних, психологічних якостей, цінностей, професійно важливих здатностей зумовлює необхідність системного підходу.

У наукових доробках під час розгляду певного явища, як правило, звертаються до його структури (лат. – *structūra*, англ. – *structure*, рос. – *структура*, нім. – *Struktur*).

Узагальнення підходів до проблематики обґрунтування структурних компонентів професійної компетентності педагога професійного навчання уможливорює у структурі професійної компетентності майбутнього майстра виробничого навчання виокремити компоненти (Ковальчук, 2020: 37–39):
– мотиваційний (інтерес, позитивна мотивація тощо);

– когнітивний (знання фахових дисциплін, основ психології, філософії, педагогіки);

– діяльнісний (уміння, навички і способи здійснення освітньої діяльності);

– особистісний (особистісні якості, самоаналіз, самовдосконалення тощо).

Зазначимо тісну взаємозалежність та єдність указаних компонентів.

Реалізація компетентнісного спрямування в освітньому процесі здійснюється на всіх етапах навчання, впродовж вивчення кожного освітнього компонента, що стосується як їх змісту, так і технологій навчання.

Для визначення шляхів підвищення ефективності формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання нами проведено анкетування педагогічних, науково-педагогічних працівників, які здійснюють підготовку майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю.

Опитувальник включав питання, що стосувалися всіх окреслених структурних компонентів професійної компетентності майстра виробничого навчання.

Аналіз відповідей на поставлене запитання: «Як ви ставитесь до впровадження в освітній процес інноваційних технологій?» підтвердив, що всі учасники позитивно ставляться до впровадження інноваційних технологій в освітній процес, зазначаючи їх великий вплив на пробудження інтересу до освітнього процесу, а також на підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти, на їх прагнення до самовдосконалення.

Водночас на поставлене запитання: «Які інноваційні технології ви найчастіше використовуєте в освітньому процесі?» відповіді майбутніх майстрів виробничого навчання в основному зводилися до використання інформаційних технологій (демонстрація презентацій, голосування в онлайн-форматі, виконання практичних завдань з використанням комп'ютерних програм та відеоматеріалів) та життєвого використання проблемних ситуацій.

На запитання: «В чому, на вашу думку, полягає трудність впровадження інноваційних технологій в освітній процес?» респонденти майже однотайно відповіли, що насамперед це брак часу, недостатнє матеріально-технічне забезпечення. І лише 20% опитаних серед причин назвали власний консерватизм та прагнення працювати за традиційними підходами. Зазначимо, що ті викладачі, які вважають використання інноваційних технологій не завжди доцільним, відчувають певні складнощі щодо самостійної розробки методики їх впровадження.

Також дослідження засвідчило, що під час професійної підготовки майстрів виробничого навчання не використовуються повною мірою можливості активізації освітнього процесу шляхом впровадження нетрадиційних організаційних форм. Хоча більшість опитаних упевнені, що для покращення якості освітнього процесу необхідно використовувати нетрадиційні організаційні форми, що за своєю структурою не відповідають загальноприйнятим нормам, зокрема, проблемні лекції; лекції візуалізації; рольові ігри тощо. Можна констатувати, що респонденти для активізації освітньої діяльності не приділяють необхідної уваги впровадженню підвищення мотивації навчання нетрадиційних лекцій, що побудовані на засадах ігрової діяльності (бінарної лекції, лекції-провокації, лекції-пресконференції, лекції-візуалізації (шоу) і т. д.).

Запитання: «На вашу думку, який фактор є основним для формування професійної компетентності майбутнього майстра виробничого навчання саме транспортного профілю?» з огляду на спрямованість дослідження нами розглядалося як контрольне. Більшість респондентів вказали на необхідність спрямованості освітнього процесу на розвиток технічних здібностей здобувачів освіти.

Зазначимо, що науково обґрунтовано, що готувати сучасного кваліфікованого робітника транспортного профілю зможе тільки освітянин з високим рівнем розвитку технічних здібностей, тобто необхідна спрямованість освітнього процесу на розвиток продуктивного мислення, творчої уяви і технічних здібностей, стимулювання пізнавального технічного інтересу та активності. Вкрай важливе впровадження моделі та педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх майстрів виробничого навчання у процесі їхньої професійної підготовки.

Аналіз наукових розвідок, особистий досвід дозволяють стверджувати, що методика формування технічних здібностей студентів у процесі вивчення фахових дисциплін має проектуватися в освітньому процесі шляхом залучення до розв'язання різного типу навчально-виробничих завдань, спрямованих на розвиток логічних прийомів мислення, формування здатностей до прийняття нестандартних рішень тощо.

Для розвитку критичного мислення майбутніх майстрів виробничого навчання, здатності вирішувати складні професійні труднощі на основі аналізу ситуаційних професійних завдань центральне місце посідають технології інтерактивного навчання в закладах освіти.

Суть інтерактивної технології зводиться до того, що освітній процес здійснюється за умови, коли ті, хто навчаються, є енергійними та активними суб'єктами освітнього процесу.

Інтерактивні технології (інтерактив від англ. – взаємний та діяти) дозволяють так організувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти, що всі, хто навчаються, відчувають свою успішність, створюється комфортне освітнє середовище з орієнтуванням на індивідуальні освітні траєкторії.

Інтерактивна технологія передбачає навчання конструктивного діалогу, під час якого здійснюється взаємодія здобувачів освіти у ЗВО та педагогів. Зазначимо, що для майбутніх майстрів виробничого навчання це особливо актуально.

Запровадження у педагогічну практику зазначених технологій дає можливість отримати за короткий проміжок часу різну кількість та за різною складністю різних варіантів розв'язання професійних ситуацій, як типових, так і нетипових, та обґрунтувати найбільш продуктивні з них.

В освітньому процесі інтерактивні технології скеровані на подолання шаблонів мислення, на навчання майбутніх фахівців неординарно розв'язувати професійні ситуації.

Тобто під час професійної підготовки майстрів виробничого навчання інтерактивні технології є чинниками формування професійних здатностей.

Також першочергового значення набувають проєктні технології. Коли реалізується ідея органічного поєднання навчання творчих проєктно-технологічних умінь з навчанням професійних умінь та навичок.

Проєктно-технологічна діяльність розглядається як обґрунтована і спроектована завчасно творча навчально-трудова діяльність, яка прогнозує обґрунтування, планування, проєктування, розроблення відповідних конструкцій, технологій, вироблення й реалізацію об'єктів проєктування. Вона спрямована на формування у здобувачів освіти певної системи творчо-інтелектуальних та перетворюваних знань і вмінь (Коберник, 2001: 41).

Проведене дослідження також виявило протиріччя між великим потенціалом щодо формування компонентів професійної компетентності майстрів виробничого навчання транспортного профілю технології case-study та недостатнім рівнем її включення до освітнього процесу.

К. Ковальова, В. Ковальов у своїй роботі висвітлили, що технологія case-study, або технологія конкретних ситуацій (від англійського case – випадок, ситуація), – техно-

логія активного проблемно-ситуативного аналізу, що заснована на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань – ситуацій (вирішення кейсів) (Ковальова, 2010: 68–75).

Залучення майбутніх майстрів виробничого навчання до розв'язання технічних кейсів (Ігнатенко, 2017) сприяє набуттю готовності до інноваційної діяльності в транспортній галузі.

Case – приклад, узятий з транспортної галузі виробництва, який є не просто вірогідним відтворенням подій, а єдиним комунікаційним комплексом, що дозволяє розуміти таку ситуацію. У практичній діяльності нами взято до уваги підхід, за яким виділяють:

- практичні кейси, які відтворюють цілком реально реальні виробничі ситуації;
- повчальні кейси, основною задачею яких є навчання;
- науково-дослідні кейси, спрямовані на виконання дослідницької діяльності.

Технологія case-study має низку переваг:

- здобуття навичок для вирішення реальних проблемних ситуацій, шанс створювати робочі групи на неподільному полі проблем, при цьому процес навчання, по суті, повторює механізм постановки рішення в будь-яких життєвих ситуаціях, він більш адекватний життєвій ситуації, оскільки для вирішення проблемних ситуацій потрібні не тільки знання і розуміння термінів, але і вміння користуватися ними, створюючи логічні схеми для вирішення поставлених проблем, аргументувати свою думку;

– здобуття навичок працювати в команді (Team Job Skills);

– створення навичок простих узагальнень;

– здобуття навичок презентації;

– здобуття навичок на різних конференціях уміння формулювати чітко та лаконічно питання, обґрунтовувати відповідь на поставлені питання (Ожегова, 2012).

Таким чином, серед шляхів формування професійної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання нами виокремлено:

– впровадження в освітній процес інноваційних технологій;

– планомірне використання нетрадиційних організаційних форм;

– залучення здобувачів освіти до інтерактивної діяльності з метою набуття досвіду розв'язання професійних завдань;

– включення майбутніх майстрів виробничого навчання до розв'язання кейсів, виконання проєктів за тематикою, що відображає інновації транспортної галузі.

Проведена дослідницька робота не вичерпує всіх поглядів до досліджуваної проблеми.

Перспективними шляхами майбутніх наукових досліджень є теоретичне обґрунтування педагогічних умов та методики формування творчого потенціалу майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю, зокрема під час розв'язання технічних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бендера І.М. Теорія і методика організації самостійної роботи майбутніх фахівців з механізації сільського господарства у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 42 с.
2. Белікова Ю.А. Проектування професійного саморозвитку майбутніх майстрів виробничого навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018. 22 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 25.06.2021).
4. Ігнатенко Г.В., Ігнатенко О.В. Роль кейс-технології у формуванні методичної компетентності майбутніх викладачів закладів професійної освіти. Innovates and information technologies in education. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology. Monograph 18. S. 276–287.
5. Каньковський І.Є. Система професійної підготовки інженерів-педагогів автотранспортного профілю : монографія. Хмельницький, 2014. 562 с.
6. Коберник О., Яшук С. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання : навчально-методичний посібник. Умань, 2001. 82 с.
7. Ковальова К., Ковальов В. Методологічні аспекти методу case-study при викладанні економічних дисциплін. *Вища школа: проблеми економічної освіти*. 2010. № 2. С. 68–75.
8. Ковальчук В.І. Теоретичні і методичні засади розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів у післядипломній освіті : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Запоріжжя, 2014. 40 с.
9. Концепція розвитку педагогічної освіти. Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. URL: https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/05/prez_kpro.pdf (дата звернення: 25.06.2021).
10. Кривошеєва О.І. Формування професійної етики майстрів виробничого навчання в професійно-технічних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2007. 23 с.
11. Мозговий В.Л. Формування готовності до педагогічної діяльності майбутніх інженерів-педагогів аграрного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 21 с.
12. Ожегова Л.А. Метод case-study как эффективная форма обучения студентов географических специальностей.

Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «География». Том 25 (64). 2012. № 4. С. 87–96.

13. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу : колективна монографія / за наук. ред. В.І. Ковальчука. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с.
14. Самойленко Н.Ю. Розвиток методичної компетентності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2012. 22 с.
15. Турияница З.В. Формування у майбутніх майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів аграрного профілю готовності до професійного самовдосконалення : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2017. 288 с.
16. Юртаєва О.О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання будівельного профілю в системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2011. 23 с.
17. Ягупова О.В. Особливості розвитку практичного мислення майстрів виробничого навчання : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.03. Харків, 2009. 22 с.

REFERENCES

1. Bendera, I.M. (2009). Theory and methods of independent work organizing of future specialists in agricultural mechanization in higher education [Teoriia i metodyka orhanizatsii samostiinoi roboty maibutnikh fakhivtsiv z mekhanizatsii silskoho hospodarstva u vshchkykh navchalnykh zakladakh]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv, 42 p. [in Ukrainian].
2. Belikova, Yu.A. (2018). Professional self-development projecting of future vocational training foremen [Proektuvannia profesiinoho samorozvytku maibutnikh maistriv vyrobnychoho navchannia] (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
3. Law of Ukraine "About Higher Education" [Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Last accessed: 25.06.2021).
4. Ignatenko, G.V., Ignatenko, O.V. The role of case technology in the formation of methodological competence of future teachers of vocational education establishments [Rol keis tekhnolohii u formuvanni metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv zakladiv profesiinoy osvity]. Innovates and information technologies in education. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology. Monograph 18. P. 276–287 [in Ukrainian].
5. Kankovsky, I.E. (2014). Professional training system of future engineers-teachers of transport profile: monograph [Systema profesiinoy pidhotovky inzheneriv-pedahohiv avtotransportnoho profilu]. Khmelnytsky, 562 p. [in Ukrainian].
6. Kobernyk O., Yashchuk S. (2001). Methods of organizing design and technological activities in the lessons of labor training [Metodyka orhanizatsii proektno-tekhnolohichnoi diialnosti na urokakh trudovoho navchannia]: Training manual. Uman, 82 [in Ukrainian].
7. Kovalyova, K., Kovalev, V. (2010). Methodological aspects of the case-study method in economic disciplines

teaching [Metodolohichni aspekty metodu case-study pry vykladanni ekonomichnykh dystsyplin]. *Higher school: problems of economic education*. No. 2. P. 68–75 [in Ukrainian].

8. Kovalchuk, V.I. (2014). Theoretical and methodical principles of development of pedagogical skill of vocational training foremen of vocational and technical primary schools in postgraduate education [Teoretychni i metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi maisternosti maistriv vyrobnychoho navchannia profesiino-tekhnichnykh nachalnykh zakladiv u pislidyplomnii osviti] (Extended abstract of candidate's thesis). Zaporozhye [in Ukrainian].

9. The concept of development of pedagogical education [Kontseptsiia rozvytku pedahohichnoi osvity]. 2018. URL: https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/05/prez_krpo.pdf (Last accessed: 25.06.2021) [in Ukrainian].

10. Krivosheeva, O.I. (2007). Professional ethics formation of vocational training foremen in vocational schools [Formuvannia profesiinoi etyky maistriv vyrobnychoho navchannia v profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh]. (Extended abstract of candidate's thesis). Vinnytsia [in Ukrainian].

11. Mozgovyi, V.L. (2010). Readiness formation for pedagogical activity of future engineers-teachers of agrarian profile [Formuvannia hotovnosti do pedahohichnoi diialnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv ahrarnoho profilii]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

12. Ozhegova, L.A. (2012). The method of case-study as an effective form of education for students of geographical specialties. *Scientific notes of the Tauride National University. V.I. Vernadsky. "Geography" series*. Volume 25 (64). No. 4. P. 87–96 [in Ukrainian].

13. Law of Ukraine "About Higher Education" [Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Last accessed: 25.06.2021) [in Ukrainian].

14. Samoilenko, N.Yu. (2012.) Development of methodical competence of vocational training foremen of vocational schools [Rozvytok metodychnoi kompetentnosti maistriv vyrobnychoho navchannia profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

15. Turyanytsya, Z.V. (2017). Professional self-improvement readiness formation of future vocational training foremen of vocational and technical educational institutions of agrarian profile [Formuvannia u maibutnikh maistriv vyrobnychoho navchannia profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv ahrarnoho profilii hotovnosti do profesiinoho samovdoskonalennia]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

16. Yurtaeva, O.O. (2011). Development of professional and pedagogical competence of vocational training foremen of construction profile in the system of postgraduate pedagogical education [Rozvytok profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti maistriv vyrobnychoho navchannia budivelnoho profilii v systemi pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

17. Yagupova, O.V. (2009). Features of development of practical thinking of vocational training foremen [Osoblyvosti rozvytku praktychnoho myslennia maistriv vyrobnychoho navchannia]. (Extended abstract of candidate's thesis). Kharkiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.10.2021.

The article was received 05 October 2021.